

Sygn. akt I ACa 301/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Halina Zarzeczna
Sędziowie:	SA Dariusz Ryszał (spr.)
Protokolant:	SA Maria Iwankiewicz sekr. sądowy Karolina Baczmaga

po rozpoznaniu w dniu 11 czerwca 2015 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa J. Z.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w B.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 5 stycznia 2015 r., sygn. akt I C 1481/13

I. **oddala apelację,**

II. **zasądza od powoda J. Z. na rzecz pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Dariusz Ryszał Halina Zarzeczna Maria Iwankiewicz

Sygn. akt I ACa 301/15

UZASADNIENIE

Powód J. Z. złożył w dniu 16 grudnia 2013r. w Sądzie Okręgowym w Szczecinie pozew przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r. wydanego w sprawie o sygn. akt IC 1085/00, zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 czerwca 2013r., stanowiącego drugi, trzeci, czwarty i piąty tytuł wykonawczy.

Pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z 5 stycznia 2015 roku oddalił powództwo i orzekł o kosztach .

Sąd I instancji ustalił, że Sąd Okręgowy w Szczecinie w wyroku z dnia 17 kwietnia 2002r. wydanym w sprawie IC 1085/00 z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. przeciwko J. Z. (powodowi) i (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G. o zapłatę i wydanie, w pkt I zasądził na rzecz (...) spółki z o.o. w G. od J. Z. i (...) spółki z o.o. w G. solidarnie kwotę 250.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 22 sierpnia 2000r. a w pkt II nakazał J. Z. aby wydał (...) spółce z o.o. w G. 300 ton pszenicy ozimej znajdującej się w magazynach należących do (...) w G., a w przypadku nie wydania pszenicy, aby zapłacił tej spółce kwotę 200.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2000r. Na skutek apelacji pozwanych Sąd Apelacyjny w Poznaniu zmienił zaskarżony wyrok:

- w pkt I w ten sposób, że powództwo w stosunku do (...) spółki z o.o. w G. oddalił

- w pkt III dotyczącym kosztów procesu w ten sposób, że odstąpił od obciążania spółki (...) kosztami procesu.

Postanowieniem z dnia 16 września 2003r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu wydał wierzycielowi (...) spółce z o.o. w G. tytuł wykonawczy oznaczony numerem drugim w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r. sygn. akt IC 1085/00 z uwzględnieniem zmian wynikających z wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 czerwca 2003r. sygn. akt I ACa 1264/02, w celu wykorzystania go jako podstawy do wpisu hipotek przymusowych w księgach wieczystych prowadzonych dla nieruchomości dłużnika J. Z..

W dniu 22 lipca 2003r. pozwana (...) spółka z o.o. z siedzibą w G. (poprzednia nazwa spółki to (...)) złożyła wniosek do Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryficach o wszczęcie egzekucji następujących świadczeń:

1. zapłaty należności głównej w kwocie 250.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami obliczonymi do dnia 21 lipca 2003r. w wysokości 160.821,93 zł.
2. wydania 300 ton pszenicy ozimej lub zapłaty kwoty 200.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami
3. zapłaty kosztów procesu w kwocie 60.103 zł.

Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą Km (...) Pismem z dnia 23 lipca 2003r. Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gryficach zawiadomił powoda J. Z. o wszczęciu postępowania egzekucyjnego i wezwał jednocześnie do dobrowolnego wydania w terminie dwóch tygodni 300 ton pszenicy ozimej lub zapłaty 200.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 22 sierpnia 2000r., pod rygorem egzekucji.

Postanowieniem z dnia 31 lipca 2003r. Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowy w Gryficach stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę egzekucyjną Komornikowi sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie.

Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie, któremu sprawa została przekazana wystosował w dniu 1 sierpnia 2003r. dwa pisma do powoda. W jednym zawiadomił go o wszczęciu egzekucji i wezwał do zapłaty kwoty 250.000 zł wraz z odsetkami i kosztami, a w drugim zawiadomił o wszczęciu egzekucji obowiązku wydania rzeczy i wezwał do dobrowolnego wykonania obowiązku wydania rzeczy w terminie dwóch tygodni, pod rygorem egzekucji.

W dniu 1 sierpnia 2003r. Komornik dokonał zajęcia następujących ruchomości na zaspokojenie wierzytelności pozwanej w kwocie 250.000 zł wraz z odsetkami i kosztami:

1. zasiewów pszenicy ozimej na polach IVB, IVC, IIB, IVA i IVD w ilości 234 ha
2. zasiewów żyta na polach IVD oraz w S. w ilości 110 ha.

W dniach 4, 5 6 i 7 sierpnia 2003r. zajęte zasiewy zostały skoszone i odstawione do magazynu w miejscowości B. koło C.. W dniu 4 sierpnia 2003r. odstawiono do magazynu 99.450 ton pszenicy ozimej, w dniu 5 sierpnia 2003r.

odstawiono do magazynu 192.820 ton pszenicy ozimej, w dniu 6 sierpnia 2003r. odstawiono do magazynu 91.070 ton żyta i 42.710 ton pszenicy, natomiast w dniu 7 sierpnia 2003r. odstawiono do magazynu 107.430 ton żyta.

W dniu 5 września 2003r. Komornik sądowy dokonał sprzedaży ruchomości zajętych protokołem z dnia 1 sierpnia 2003r. za łączną kwotę 258.530 zł.

Egzekucja z zasiewów zboża prowadzona była również na rzecz innych wierzycieli powoda. W dniu 9 września 2003r. Komornik sporządził plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji. Według tego planu na poczet dochodzonej przez pozwaną wierzytelności pieniężnej przypadła kwota 105.340,97 zł. Przeciwno planowi podziału powód wniósł zarzuty. Sąd Rejonowy w Gryfinie po ich rozpoznaniu postanowił w dniu 31 maja 2004r. zatwierdzić plan podziału. Zażalenie J. Z. wniesione na postanowienie o zatwierdzeniu planu podziału z dnia 9 września 2003r. zostało oddalone. W dniu 18 marca 2005r. Komornik przekazał wierzycielom kwoty uzyskane z egzekucji z ruchomości w postaci zboża zebranego z pól dłużnika J. Z. w sierpniu 2003r. Pozwana (...) spółka z o.o. w G. otrzymała kwotę 167.664,48 zł., z czego 60.949 zł stanowiły koszty orzeczone postanowieniem z dnia 9 marca 2003r.

Pismem z dnia 28 lipca 2008r. pozwana złożyła Komornikowi sądowemu wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego i zwrot tytułu wykonawczego. Postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2008r. Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne.

W dniu 20 kwietnia 2007r. została zawarta pomiędzy pozwaną (...) spółką z o.o. z siedzibą w G. a (...) z siedzibą w L. umowa cesji. Na jej podstawie pozwana przeniosła na rzecz (...) z siedzibą w L. przysługującą mu w stosunku do J. Z. wierzytelność w wysokości 200.000 euro, wynikającą z wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r. o sygn. IC 1085/00.

Postanowieniem z dnia 19 lutego 2009r. Sąd Okręgowy w Szczecinie nadał klauzulę wykonalności prawomocnemu wyrokowi Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r. wydanemu w sprawie IC 1085/00, w którym zasądzono od J. Z. na rzecz nabywcy wierzytelności (...) z siedzibą w L. kwotę 250.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2000r. oraz koszty procesu w kwocie 48.103 zł., z ograniczeniem do kwoty 758.820 zł.

W dniu 3 kwietnia 2009r. wierzyciel (...) złożył do Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie wniosek o wszczęcie egzekucji. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. Km 651/09. Zarządzeniem z dnia 3 czerwca 2009r. Komornik sądowy zwrócił wniosek egzekucyjny, jednakże zarządzenie to zostało uchylone postanowieniem Sądu Rejonowego w Gryfinie z dnia 12 sierpnia 2009r. Zażalenie dłużnika wniesione na ww. postanowienie Sądu zostało oddalone.

Pismem z dnia 4 lutego 2010r. Komornik zawiadomił dłużnika J. Z. o wszczęciu przeciwko niemu na podstawie ww. tytułu wykonawczego należności głównej w kwocie 250.000 zł wraz z odsetkami naliczonymi do dnia 4 lutego 2010r. w kwocie 360.265,41 zł i kosztami. Postępowanie to jest w toku. Postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2014r. Sąd Rejonowy w Gryfinie uchylił postanowienie Komornika z dnia 3 marca 2014r. o ustaleniu stanu zaległości dłużnika i polecił Komornikowi kontynuowanie egzekucji co do kwoty 99.202,77 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 10 marca 2009r. oraz kosztami zastępstwa prawnego.

Powód J. Z. złożył w 2010r. pozew do Sądu Okręgowego w Szczecinie przeciwko pozwanym (...) spółce z o.o. w G. i (...) w L. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r. wydanego w sprawie IC 1085/00, utrzymanego w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 czerwca 2003r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 9 lipca 2003r., co do którego postanowieniem z dnia 19 lutego 2009r. Sąd Okręgowy w Szczecinie nadał klauzulę wykonalności na rzecz (...) do równowartości kwoty 200.000 euro. W uzasadnieniu swojego żądania podniósł następujące okoliczności. Na mocy umowy z dnia 20 kwietnia 2007r. w celu częściowej spłaty swoich zobowiązań (...) spółka z o.o. w G. dokonała cesji przysługującej jej na podstawie ww. tytułu wykonawczego wierzytelności na rzecz (...) w L. w wysokości 200.000 euro. Spółka (...) w L. jest dłużnikiem powoda J. Z. na podstawie prawomocnego wyroku z dnia 25 lipca 2005r. Sądu Polubownego ad hoc. Wyrokiem tym została zasądzona na rzecz powoda od (...) w L. kwota 307.448 zł wraz z odsetkami ustawowymi

od kwoty 296.000 zł od dnia 15 kwietnia 1999r., od kwoty 8.976,71 zł od dnia 17 kwietnia 1999r., od kwoty 2.248 zł od dnia 7 czerwca 1999r. oraz koszty sądowe. Spółka (...) jest natomiast dłużnikiem powoda z tytułu zaboru pszenicy ozimej w ilości 65,02 tony. Przed zawarciem przez ww. spółki umowy cesji powód dokonał częściowej spłaty należności wynikającej z tytułu wykonawczego, którego dotyczy pozew w ten sposób, że kwota zabezpieczona przez Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Szczecinie, pomniejszona o koszty komornicze została w dniu 17 czerwca 2003r. wypłacona (...) spółce z o.o. w G. w wysokości 102.359,06 zł., zaś w dniu 5 września 2003r. na rachunek Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie wpłynęła kolejna należność w wysokości 258.530 zł, z czego kwota 167.664,48 zł przekazana została wierzycielowi. Powód wskazał, że zaliczył na poczet wierzytelności pozwanych kwoty przekazane przez komorników sądowych w pierwszej kolejności na koszty postępowania, następnie odsetki naliczone na dzień przekazania środków, a na koniec na należność główną. Po zaliczeniu do zapłaty na rzecz (...) pozostała kwota 204.997,48 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5 września 2003r. W dniu zawarcia umowy cesji między pozwanymi wierzytelności pozwanych wobec powoda wynosiły łącznie 295.589,19 zł. Pismem z dnia 12 marca 2010r. powód dokonał potrącenia przysługującej mu wierzytelności wobec pozwanych. Wzajemne należności stron zostały potrącone w ten sposób, że pszenicę ozimą w ilości 65,02 ton powód potrącił z wyrażoną w pszenicy częścią wierzytelności pozwanych określoną we wskazanym w pozwie tytule wykonawczym w związku z czym do zwrotu na rzecz pozwanych pozostała pszenica w ilości 234,98 ton. Przysługująca powodowi w dniu potrącenia wierzytelność wobec (...) w L. składała się z należności głównej w wysokości 307.448 zł, odsetek od tej należności wyliczonych zgodnie z wyrokiem na kwotę 426.664,13 zł oraz kosztów sądowych w wysokości 43.297,30 zł. Powyższą wierzytelność powód potrącił ze swoim określonym wyżej zobowiązaniem co skutkowało umorzeniem należności pieniężnej określonej w tytule wykonawczym, którego dotyczy jego pozew. Powód w dalszym ciągu zobowiązany jest natomiast do wydania pozwany pszenicy w ilości 234,98 ton. Powód podniósł, że zadeklarował chęć zwrotu ziarna ale niezbędne do tego było wskazanie przez pozwanych miejsca jego dostarczenia. W świetle przedstawionych wyżej okoliczności wszelkie zobowiązania powoda wobec pozwanych zostały spełnione.

Wyrokiem z dnia 21 marca 2011r. Sąd Okręgowy w Szczecinie powództwo o pozbawienie wykonalności oddalił. Na skutek apelacji powoda Sąd Apelacyjny w Szczecinie w dniu 26 stycznia 2012r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy to jest prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r. sygn. akt IC 1085/00, zaopatrzony w klauzule wykonalności: w całości na rzecz (...) spółki z o.o. w G. oraz w zakresie zapłaty 250.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 22 sierpnia 2000r. oraz kosztami procesu w kwocie 48.103 zł na rzecz (...) w L. z ograniczeniem do kwoty 758.820 zł częściowo, a mianowicie co do kwoty 332.553,46 zł
2. odrzucił pozew przeciwko (...) spółce z o.o. w G. w zakresie wydania 65,02 ton pszenicy ozimej
3. oddalił powództwo w pozostałej części w stosunku do obu pozwanych
4. zniósł wzajemnie koszty procesu między stronami.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Apelacyjny wskazał, że jeśli chodzi o zarzut potrącenia 65,02 ton pszenicy, to był on już podnoszony w poprzednich powództwach przeciwegezskucyjnych w sprawach IC 910/04 i IC 506/08. Powództwa te zostały oddalone. Ponowne prowadzenie postępowania cywilnego w części obejmującej ten zarzut było niedopuszczalne i dlatego roszczenie w części obejmującej wydanie 65,02 ton pszenicy należało na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. odrzucić.

Za bezzasadne Sąd uznał pozostałe zarzuty dotyczące wygaśnięcia tytułu wykonawczego w zakresie wydania pszenicy. Sąd Apelacyjny dokonując oceny zobowiązania powoda określonego w pkt II tytułu egzekucyjnego - wyroku SO w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r. uznał, że jest to zobowiązanie przemienne i że uprawnienie do wyboru świadczenia nie przeszło skutecznie na wierzyciela - (...) spółkę z o.o. w G., gdyż Komornik nie zakreślił dłużnikowi terminu do wyboru świadczenia. Jeśli chodzi o roszczenie pieniężne w kwocie 250.000 zł z odsetkami Sąd uznał po pierwsze,

że przedmiotem cesji między pozwanymi była tylko wierzytelność pieniężna. Po drugie, że na skutek potrącenia dokonanego przez powoda pozostała nadal niezaspokojona z pkt I tytułu wykonawczego kwota 99.202,77 zł.

Postanowieniem z dnia 15 maja 2007r. Sąd Okręgowy w Szczecinie wydał dwa kolejne tytuły wykonawcze w postaci prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r. wydanego w sprawie IC 1085/00 zmienionego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 czerwca 2003r. zaopatrzonych w klauzule wykonalności z dnia 10 lipca 2003r. i 17 września 2003r. oraz w klauzulę wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika J. Z. - A. R. w dniu 3 grudnia 2003r. Jeden z nich oznaczył numerem trzy i wskazał, że służyć ma on prowadzeniu egzekucji z nieruchomości położonych w G. (...) w gminie C., natomiast drugi z nich oznaczył numerem czwartym i wskazał, że służyć ma on prowadzeniu egzekucji przeciwko J. Z. na terenie Republiki Federalnej Niemiec.

Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2013r. Sąd Okręgowy w Szczecinie wydał pozwanej (...) spółce z o.o. w G. piąty tytuł wykonawczy w postaci prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r. wydanego w sprawie IC 1085/00 zmienionego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 czerwca 2003r. w celu prowadzenia egzekucji z majątku ruchomego dłużnika J. Z. w zakresie pkt II wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r.

W dniu 14 czerwca 2013r. pozwana (...) spółka z o.o. z siedzibą w miejscowości B. złożyła do Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie wniosek o wszczęcie przeciwko powodowi J. Z. egzekucji na podstawie trzeciego i piątego tytułu wykonawczego w celu wyegzekwowania od niego obowiązku wydania 300 ton pszenicy ozimej znajdującej się w magazynach (...) w G. stanowiącego własność pozwanego, a w przypadku nie wydania pszenicy, obowiązku zapłaty kwoty 200.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 22 sierpnia 2000r. W uzasadnieniu wniosku podała, że prowadzona wcześniej w sprawie Km 1703/03 egzekucja w zakresie wykonania obowiązku wydania 300 ton pszenicy okazała się bezskuteczna. W wykonaniu wezwania do usunięcia braków wniosku pozwana wskazała, że świadczenie, które ma być spełnione przez dłużnika J. Z. to zapłata kwoty 200.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22 sierpnia 2000r. Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą Km 1200/13. Pismem z dnia 17 lipca 2013r. Komornik zawiadomił powoda o wszczęciu egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego, w którym zasądzono od niego kwotę 200.000 zł wraz z odsetkami naliczonymi do dnia 17 lipca 2013r. w kwocie 377.894,52 zł. Zawiadomienie o wszczęciu egzekucji zostało doręczone powodowi w dniu 12 sierpnia 2013r. Postanowieniem z dnia 7 marca 2014r. Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne. W uzasadnieniu orzeczenia wskazał, że na podstawie wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 stycznia 2012r. prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r. sygn. akt IC 1085/00, został w całości pozbawiony wykonalności w stosunku do (...) spółki z o.o. w G.. Postanowienie to zostało uchylone przez Sąd Rejonowy w Gryfinie w dniu 11 sierpnia 2014r.

Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jest niezasadne., wskazując, że powód powołał się na trzy zdarzenia uzasadniające pozbawienie drugiego, trzeciego, czwartego i piątego tytułu wykonawczego wykonalności, a mianowicie:

1. pozbawienie w całości tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r. sygn. akt IC 1085/00, zaopatrzonego w klauzule wykonalności: w całości na rzecz (...) spółki z o.o. w G. oraz w zakresie zapłaty 250.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 22 sierpnia 2000r. i kosztami procesu w kwocie 48.103 zł na rzecz (...) w L. z ograniczeniem do kwoty 758.820 zł.
2. przedawnienie świadczenia określonego w pkt II wyroku z dnia 17 kwietnia 2002r.,
3. przelew na rzecz (...) w L. wierzytelności w kwocie 200.000 zł z odsetkami, wynikającej z pkt II ww. wyroku.

Odnosząc się do pierwszego z nich Sąd Okręgowy wskazał, że treść wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 stycznia 2012r. i jego uzasadnienie nie pozostawia wątpliwości, że tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności jedynie co do pkt I obejmującego obowiązek zapłaty kwoty 250.000 zł z odsetkami ustawowymi i to tylko co do kwoty 332.553,46 zł. Sformułowanie w pkt I.1 wyroku "w całości na rzecz (...)" odnosi się do klauzuli wykonalności nadanej na rzecz tego wierzyciela, a nie zakresu, w jakim wyrok został pozbawiony wykonalności, nadto pozbawienie

tytułu wykonawczego wykonalności nie jest zdarzeniem, które na podstawie art. 840 § 1 k.p.c. uzasadnia roszczenie o pozbawienie dalszych tytułów wykonawczych wydanych na podstawie art. 793 k.p.c. Dalszy tytuł wykonawczy nie ma bytu samoistnego. Wydając kolejny tytuł wykonawczy sąd nie nadaje po raz kolejny klauzuli wykonalności, a jedynie wydaje dodatkowy oryginał tytułu. Pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności odnosi skutek wobec wszystkich dalszych tytułów i uzasadnia umorzenie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 825 k.p.c.

Jeśli chodzi o zarzut przedawnienia świadczenia wynikającego z pkt II tytułu egzekucyjnego to jest on wg tego sądu chybiony, a w sprawie mamy do czynienia ze zobowiązaniem przemiennym, gdyż zwrot "a w przypadku nie wydania pszenicy, aby zapłacił powódce 200.000 zł" wskazuje na to, że na powoda J. Z. nałożono obowiązek zapłaty jeśli nie wyda pszenicy a nie przyznano mu uprawnienie, z którego może skorzystać, żeby zwolnić się z obowiązku wydania. Pozwanemu pozostawiono zatem wybór: "wydaj, a jak nie, to zapłać".

W ocenie Sądu Okręgowego nie można przyjąć na podstawie przedstawionych dowodów, że powodowi jako dłużnikowi został wyznaczony termin przez pozwaną, bądź komornika do dokonania wyboru świadczenia. Z wniosku egzekucyjnego w sprawie Km 1703/03 nie wynika, by powód jako dłużnik, do czasu wszczęcia postępowania egzekucyjnego dokonał wyboru (zob. wniosek z dnia 22 lipca 2003r. w sprawie Km 1680/03), a z zawiadomień o wszczęciu postępowania egzekucyjnego w tamtej sprawie nie wynika, by Komornik wyznaczył mu termin do dokonania wyboru świadczenia i zastrzegł, że po upływie wyznaczonego terminu uprawnienie to przejdzie na wierzyciela. Owszem w zawiadomieniu Komornik wyznaczył termin 14 dni ale na wykonanie dobrowolnego obowiązku wydania rzeczy wskazując, że po upływie tego terminu nastąpi przymusowe wykonanie tego obowiązku (zob. k. 4 w aktach Km 1703/03). W tej sytuacji skoro powodowi nie został wyznaczony termin do dokonania wyboru, a prowadzona jest przeciwko niemu egzekucja świadczenia o zapłatę 200.000 zł z odsetkami, powinien on, jeśli nie zgadza się z dokonanym przez pozwaną wyborem zgłosić roszczenie ograniczenia tytułu wykonawczego wykonalności do obowiązku zapłaty albo obowiązku wydania i zmanifestować w ten sposób swój wybór.

Pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności ze względu na przedawnienie świadczenia określonego w pkt II wyroku z dnia 17 kwietnia 2002r., abstrahując już od przedstawionej wyżej oceny samego żądania pozbawienia wykonalności kolejnych oryginałów tytułu, a nie samego tytułu, jest w tej sytuacji przedwczesne.

Sąd I instancji zgodził się z pozwaną, że do przedawnienia roszczenia o wydanie 300 ton pszenicy i zapłaty 200.000 zł nie doszło, gdyż postępowanie o egzekucję obowiązku określonego w pkt II wyroku zostało wszczęte w 2003r. i zakończone umorzeniem postępowania w 2008r, do chwili obecnej nie upłynął zatem dziesięcioletni termin przedawnienia określony w art. 125 § 1 zdanie 1. k.c. Dopóki nie nastąpi dokonanie wyboru jednego z ww. świadczeń (np. przez zgłoszenie roszczenia o ograniczenie tytułu wykonawczego wykonalności) nie można określić czy i ewentualnie w jakim zakresie tytuł wykonawczy powinien zostać pozbawiony wykonalności ze względu na przedawnienie.

Trudno w ocenie tego Sądu przyjąć, że do umorzenia postępowania w części dotyczącej egzekucji obowiązku sformułowanego w pkt II wyroku doszło wcześniej z mocy samego prawa z powodu bezczynności wierzyciela, skoro Komornik w sprawie Km 1703/03 nie wezwał prawidłowo dłużnika do dokonania wyboru świadczenia, a czynności egzekucyjne odnośnie obowiązku zapłaty z pkt I wyroku były prowadzone (art. 823 k.p.c.). Wydaje się, że o bezczynności pozwanej można byłoby mówić dopiero w sytuacji gdyby komornik wezwał ją do dokonania wyboru świadczenia z powodu nie dokonania takiego wyboru przez dłużnika, a pozwana na to wezwanie przed upływem roku od daty jego otrzymania by nie odpowiedziała.

Ostatnim zdarzeniem, na które powoływał się powód jest umowa cesji z 2007r.

Jeśli chodzi o tę umowę to sąd ten wskazał, że z jej treści nie można wywieść iż dotyczy ona również obowiązku wydania określonego w pkt II wyroku z dnia 17 kwietnia 2002r. W treści umowy nie zostało też jasno określone czy przelewem objęta jest wierzytelność o zapłatę 200.000zł z odsetkami. Porównanie wysokości wskazanej w umowie kwoty z wysokością świadczeń pieniężnych zasądzonych wyrokiem i należnych na dzień przelewu, skłania raczej do wniosku, że była ona przedmiotem przelewu (zob. wyliczenia w uzasadnieniu wyroku SA w Szczecinie z dnia 26

stycznia 2012r.). Tak to zresztą rozumiał nabywca wierzytelności (...) w L., o czym świadczy to, że wystąpił o nadanie na jego rzecz klauzuli wykonalności również w zakresie obowiązku określonego w pkt II wyroku. Wniosek w tej części został przez Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalony postanowieniem z dnia 19 lutego 2009r.

Ustalenie czy (...) w L. wierzytelność tę nabył (oddalenie wniosku o nadanie klauzuli nie stało temu na przeszkodzie) nie miało jednak dla rozstrzygnięcia sprawy znaczenia, skoro do tej pory nie przeszło na pozwaną uprawnienie do wyboru świadczenia, a powód jeszcze tego wyboru też nie dokonał.

Mając na uwadze podniesione wyżej okoliczności Sąd Okręgowy powództwo oddalił, a o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Apelacje od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając go całości i zarzucając:

1. naruszenie art. 125 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy egzekucja roszczenia o wydanie pszenicy zakończona została nie w roku 2008, jak stwierdził Sąd Okręgowy, ale w dniu przekształcenia egzekwowanego roszczenia w pieniężne, co nastąpiło w treści planu podziału sporządzonego w dniu 9 września 2003r, a co za tym idzie upłynął już 10-cioletni termin przedawnienia;

2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu I Instancji z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że postępowanie egzekucyjne o wydanie pszenicy, zakończyło się w roku 2008, podczas gdy prawidłowa analiza dokumentów znajdujących się w aktach postępowania o sygn. KM 1703/03 prowadzi do wniosku, że postępowanie o wydanie zakończyło się z chwilą sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji, co miało miejsce w roku 2003, a w roku 2008 zakończyło się postępowanie o egzekucję roszczenia pieniężnego.

3. naruszenie art. 840 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie powództwa, w sytuacji gdy wierzytelność pieniężna, której dotyczy niniejsze postępowanie, a która egzekwowana jest obecnie przez pozwaną spółkę, została zbyta na rzecz innego podmiotu po wydaniu tytułu egzekucyjnego.

Wobec powyższych zarzutów powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego - wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17.04.2002r. wydanego w sprawie o sygn. akt I C 1085/00, zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 czerwca 2013r. sygn. akt I ACa 1264/02, stanowiącego drugi, trzeci, czwarty i piąty tytuł wykonawczy oraz o orzeczenie o kosztach.

W uzasadnieniu wskazał, że Sąd Okręgowy błędnie uznał, że analizy wymaga kwestia przedawnienia roszczenia z uwagi na bezczynność wierzyciela. Strona powodowa nie wskazywała w treści swojego stanowiska procesowego na tę podstawę przedawnienia. Od początku przedmiotowego postępowania strona powodowa wskazywała natomiast, że stwierdzenie przedawnienia roszczenia uzasadnione jest z powodu upływu dziesięcioletniego terminu od zakończenia egzekucji roszczenia głównego, tj. o wydanie pszenicy. Jednocześnie w tym kontekście Sąd Okręgowy skupił się na datach wszczęcia postępowania egzekucyjnego o sygn. akt Km 1703/03 i jego zakończenia poprzez umorzenie postępowania, co nastąpiło dopiero w roku 2008. Niemniej jednak Sąd Okręgowy w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, nie odnosi się w ogóle do tych argumentów strony powodowej, które dotyczą zakończenia samego postępowania o wydanie rzeczy. W ocenie skarżącego skoro w okolicznościach niniejszej sprawy, pomimo niespełnienia przesłanek uzasadniających egzekucję świadczenia przemienne, tj. braku wezwania dłużnika do wyboru świadczenia, kluczowe znaczenie ma data sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji, co w sprawie KM 1703/03 nastąpiło dnia 9 września 2003r. W treści tego planu organ egzekucyjny uwzględnił już świadczenie pieniężne wynikające z punktu II tytułu egzekucyjnego, którego dotyczy niniejsza sprawa. Wobec faktu, że organ egzekucyjny winien był wydać postanowienie o umorzeniu postępowania o egzekucję roszczenia w naturze, czego jednak nie zrobił, a która to bezczynność nie może obciążać dłużnika, skarżący stwierdził że z chwilą przekształcenia roszczenia w naturze w roszczenie pieniężne, zakończyło się postępowanie egzekucyjne o wydanie

pszenicy i rozpoczął bieg dziesięcioletni termin przedawnienia roszczenia o to wydanie, który upłynął dnia 09 września 2013r.

Podkreślił też, że wierzyciel miał możliwość przerwania przedmiotowego terminu przedawnienia, gdyż wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, w którym Sąd doszedł do przekonania, że dotychczas nie doszło do skutecznego wyboru świadczenia, zapadł dnia 26 stycznia 2012r., co oznacza, że dłużnik miał ponad 1,5 roku na złożenie stosownego wniosku egzekucyjnego, jednakże po raz kolejny wystąpił o egzekucję świadczenia przemienne, tj. w pieniądzu (sprawa Km 1200/13), pomimo że znał już treść tego wyroku i wiedział że brak jest podstaw do dochodzenia świadczenia w pieniądzu, zanim dłużnik nie zostanie wezwany do wyboru świadczenia. Oznacza to, że wierzyciel sam, z pełną premedytacją nie podjął żadnych działań, które przerwałyby dziesięcioletni termin przedawnienia roszczenia o wydanie pszenicy.

Powyższe rozważania prowadziły wg powoda do wniosku, że od dnia przekształcenia roszczenia w naturze, w roszczenie pieniężne przez organ egzekucyjny, co nastąpiło we wrześniu roku 2003, organ egzekucyjny prowadził postępowanie o egzekucję świadczenia pieniężnego, którego nie miał prawa egzekwować, a wierzyciel natomiast nie podjął żadnej inicjatywy w celu prowadzenia egzekucji w zgodzie z treścią tytułu egzekucyjnego, którym dysponował.

Mając powyższe na uwadze skarżący stwierdził, że wierzyciel obecnie nie ma już możliwości dochodzenia roszczenia z punktu II tytułu egzekucyjnego, którego dotyczy niniejsze postępowanie w ogóle, skoro przedawnieniu uległo roszczenie główne, to nie ma również możliwości dochodzenia świadczenia ewentualnego. Nie może bowiem być tak, że wierzyciel przez wiele lat nie podejmuje działań zmierzających do egzekucji świadczenia głównego, a jak następuje jego przedawnienie, to wszczyna postępowanie o świadczenie przemienne. Skoro świadczenie główne uległo przedawnieniu, to również dotyczy to świadczenia przemienne mimo, że było ono dotychczas egzekwowane jednak bez wystarczającej podstawy prawnej, co wprost wynika zarówno z treści uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 stycznia 2012r. jak i z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Powyższe jest tym bardziej nieuzasadnione, gdyż zarówno z treści wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 stycznia 2012r. jak i z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że wierzytelność pozwanej z tytułu świadczenia przemienne tj. świadczenia w pieniądzu, została przeniesiona na rzecz innego podmiotu. Wynika to zarówno z treści wyliczeń dokonanych w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie jak i z faktu, że nabywca wierzytelności wystąpił o nadanie klauzuli wykonalności również na to roszczenie. Fakt, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności został w przedmiotowym zakresie oddalony, nie oznacza jednak, że umowa cesji była w tej części nieskuteczna, czy nieważna.

Wg skarżącego gdyby obecnie przyjąć, że roszczenie przedmiotowe w ogóle może być egzekwowane, to podmiotem uprawnionym do ewentualnej egzekucji świadczenia przemienne, tj. w pieniądzu, nie jest pozwana, a (...), z którym to podmiotem wzajemne należności stron zostały już rozliczone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 stycznia 2012r. Tymczasem od wielu lat prowadzone jest postępowanie z wniosku pozwanej spółki o egzekucję roszczenia pieniężnego, którego to pozwana nie ma prawa egzekwować z jednej strony z przyczyn formalnych (dłużnik nie dokonał dotychczas wyboru świadczenia), a z drugiej z przyczyn merytorycznych (przeniesienia wierzytelności w tej części na rzecz innego podmiotu).

W tym stanie wg powoda nie można zgodzić się ze stanowiskiem Sądu I Instancji, jakoby fakt przeniesienia wierzytelności w pieniądzu na inny podmiot, nie miał dla sprawy żadnego znaczenia.

Wg powoda przedmiotowe tytuły wykonawcze winny zostać pozbawione wykonalności w całości, gdyż nie ma żadnych wątpliwości, że pozwana spółka egzekwuje obecnie roszczenie, do którego nie jest uprawniona, lekceważąc wydawane w przedmiotowym zakresie rozstrzygnięcia sądowe. W tym stanie rzeczy pozbawienie wykonalności tytułów wykonawczych, które wykorzystuje pozwana do egzekucji świadczeń, których nie ma prawa egzekwować, winny zostać pozbawione wykonalności w całości.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie i orzeczenie o kosztach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego i należycie ustalił stan faktyczny sprawy, dlatego też Sąd Apelacyjny przyjął ustalenia sądu pierwszej instancji za własne, rezygnując z ich ponownego szczegółowego przytaczania. Nadto, nie stwierdzono uchybień natury procesowej, których zaistnienie sąd drugiej instancji byłby zobligowany brać pod uwagę z urzędu.

Jednakże Sąd Apelacyjny nie podziela całości prawnej augmentacji sądu I instancji, co jednak nie sprzeciwia się temu, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Zgodnie art. 840 §1pkt.2 k.p.c., dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 marca 2009 r. sygn. akt: I CSK 282/08 skutek w postaci wygaśnięcia zobowiązania wywierają w szczególności takie zdarzenia materialnoprawne, jak: wykonanie zobowiązania przez spełnienie świadczenia zgodnie z jego treścią, potrącenie, odnowienie, zwolnienie z długu, świadczenie w miejsce spełnienia (datio in solutum). Natomiast skutek w postaci niemożności egzekwowania zobowiązania wywierają w szczególności takie zdarzenia materialnoprawne, jak: prolongata terminu spełnienia świadczenia, rozłożenie świadczenia na raty, przedawnienie roszczenia.

Jednakże zdaniem Sądu Apelacyjnego powód nie wykazał, aby zaistniały w niniejszej sprawie podstawy do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części.

Sąd Okręgowy przyjął, że powód powołał się na trzy zdarzenia uzasadniające wg niego pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Pierwszym z nich było pozbawienie w całości tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r. sygn. akt IC 1085/00, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w całości na rzecz (...) spółki z o.o. w G. oraz w zakresie zapłaty 250.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 22 sierpnia 2000r. i kosztami procesu w kwocie 48.103 zł na rzecz (...) w L. z ograniczeniem do kwoty 758.820 zł.

Sąd Okręgowy wskazał, że treść wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 stycznia 2012r. i jego uzasadnienie nie pozostawia wątpliwości, że tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności jedynie co do pkt I obejmującego obowiązek zapłaty kwoty 250.000 zł z odsetkami ustawowymi i to tylko co do kwoty 332.553,46 zł.

Sąd Apelacyjny z tym poglądem w całości się zgadza uznając go tym samym za własny, a z uwagi na to, że skarżący w apelacji nie odniósł się do tego, to należało uznać, że powyższa argumentacja była przekonująca również dla niego samego, co tym samym zwalnia sąd odwoławczy od szczegółowego odnoszenia się do niego.

Kolejnym zdarzeniem, który wg powoda uzasadniał pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego było przedawnienie świadczenia określonego w pkt II wyroku z dnia 17 kwietnia 2002r.

Apelujący podniósł naruszenie art. 125 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy egzekucja roszczenia o wydanie pszenicy zakończona została nie w roku 2008, jak stwierdził Sąd Okręgowy, ale w dniu przekształcenia egzekwowanego roszczenia w pieniężne, co nastąpiło w treści planu podziału sporządzonego w dniu 9 września 2003r, a co za tym idzie upłynął już 10-cioletni termin przedawnienia.

W ocenie skarżącego Sąd Okręgowy błędnie uznał, że analizy wymaga kwestia przedawnienia roszczenia z uwagi na beczynność wierzyciela, w sytuacji, gdy to nie było przez niego podnoszone.

Natomiast od początku przedmiotowego postępowania strona powodowa wskazywała, że stwierdzenie przedawnienia roszczenia uzasadnione jest z powodu upływu dziesięcioletniego terminu od zakończenia egzekucji roszczenia głównego, tj. o wydanie pszenicy.

Apelujący wskazał, że jednocześnie w tym kontekście Sąd Okręgowy skupił się na datach wszczęcia postępowania egzekucyjnego o sygn. akt Km 1703/03 i jego zakończenia poprzez umorzenie postępowania, co nastąpiło dopiero w roku 2008., niemniej jednak Sąd Okręgowy w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, nie odniósł się w ogóle do tych argumentów strony powodowej, które dotyczą zakończenia samego postępowania o wydanie rzeczy.

Z powyższymi zarzutami apelującego należy się zgodzić, gdyż faktycznie Sąd Okręgowy nie odniósł się do podstawowego zarzutu powoda, że pomimo niespełnienia przesłanek uzasadniających egzekucję świadczenia przemienne, tj. braku wezwania dłużnika do wyboru świadczenia, kluczowe znaczenie ma data sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji, co w sprawie KM 1703/03 nastąpiło dnia 9 września 2003r.

Wg powoda w treści tego planu organ egzekucyjny uwzględnił już świadczenie pieniężne wynikające z punktu II tytułu egzekucyjnego, którego dotyczy niniejsza sprawa, a wobec faktu, że organ egzekucyjny winien był wydać postanowienie o umorzeniu postępowania o egzekucję roszczenia w naturze, czego jednak nie zrobił, a która to bezczynność nie może obciążać dłużnika, to z chwilą przekształcenia roszczenia w naturze w roszczenie pieniężne, zakończyło się postępowanie egzekucyjne o wydanie pszenicy i rozpoczął bieg dziesięcioletni termin przedawnienia roszczenia o to wydanie, który upłynął dnia 9 września 2013r.

Powyzsza argumentacja ma jednak charakter wybitnie polemiczny, a w żadnym stopniu merytoryczny, gdyż jest w całkowitym oderwaniu od szeroko rozumianej regulacji prawa egzekucyjnego i prawa cywilnego z zakresu przedawnienia i jako taka nie była przekonująca dla Sądu Apelacyjnego.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgadza się z pozwaną, że do przedawnienia roszczenia o wydanie 300 ton pszenicy i zapłaty 200.000 zł nie doszło, gdyż postępowanie o egzekucję obowiązku określonego w pkt II wyroku zostało wszczęte w 2003r. i zakończone umorzeniem postępowania w 2008r, do chwili obecnej nie upłynął zatem dziesięcioletni termin przedawnienia określony w art. 125 § 1 zdanie 1. k.c., a dopóki nie nastąpi dokonanie wyboru jednego z ww. świadczeń (np. przez zgłoszenie roszczenia o ograniczenie tytułu wykonawczego wykonalności) nie można określić czy i ewentualnie w jakim zakresie tytuł wykonawczy powinien zostać pozbawiony wykonalności ze względu na przedawnienie.

Jednak z całością tej argumentacji Sąd Apelacyjny się nie zgadza.

Zgodnie z art. 125 § 1 kc roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy.

Natomiast w świetle art. 123 § 1 punkt 1 kc bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia.

Z kolei art. 124 § 1 i 2 kc stanowi, że po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo. W razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone.

W świetle powyższego przedawnienie nie zaczyna biec na nowo, dopóki postępowanie nie zostanie zakończone, następuje więc przesunięcie nowego początku biegu terminu przedawnienia aż do czasu zakończenia postępowania,

którego wszczęcie było przyczyną przerwy, czyli w niniejszej sprawie przerwa biegu terminu przedawnienia trwa aż do zakończenia postępowania egzekucyjnego, albowiem czynnością przerywającą bieg przedawnienia przedsięwziętą w celu zaspokojenia roszczenia jest niewątpliwie wniosek o wszczęcie egzekucji.

Pismem z dnia 28 lipca 2008r. pozwana złożyła Komornikowi sądowemu wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego i zwrot tytułu wykonawczego. Postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2008r. Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne.

W dniu 14 czerwca 2013r. pozwana (...) spółka z o.o. złożyła do Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie wniosek o wszczęcie przeciwko powodowi J. Z. egzekucji na podstawie trzeciego i piątego tytułu wykonawczego w celu wyegzekwowania od niego obowiązku wydania 300 ton pszenicy ozimej znajdującej się w magazynach (...) w G. stanowiącego własność pozwanego, a w przypadku nie wydania pszenicy, obowiązku zapłaty kwoty 200.000 zł

Powód w pozwie wskazał, że : w toku postępowania prowadzonego pod sygn. Km 1703/03, w dniu 11 sierpnia 2003r. otrzymał wezwanie do wydania 300 ton pszenicy, którego to obowiązku nie wykonał. Postępowanie to było więc dalej prowadzone w zakresie egzekucji świadczenia pieniężnego, co potwierdza fakt, iż sporządzony w dniu 9 września 2003r. plan podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży ruchomości zajętych w toku postępowania obejmował już kwotę należności głównej w wysokości 705.350,14 zł. Wysokość tej kwoty oznacza, że Komornik doliczył do należności głównej kwotę 200.000 zł wraz z odsetkami, która stanowiła zobowiązanie przemienne w razie niewykonania obowiązku wydania pszenicy. Zdaniem powoda najpóźniej z tym dniem komornik sądowy zakończył postępowanie egzekucyjne z ruchomości w postaci obowiązku wydania 300 ton pszenicy ozimej. Sąd Apelacyjny w Szczecinie w treści uzasadnienia swojego wyroku z dnia 26 stycznia 2012r. wskazał jednoznacznie, że komornik do czasu orzekania przez ten Sąd nie określił dłużnikowi terminu do wyboru świadczenia, w związku z czym uprawnienie do wyboru świadczenia nie przeszło na wierzyciela.

W tej sytuacji obecnie możliwe byłoby jedynie wszczęcie egzekucji w zakresie obowiązku wydania przez powoda 300 ton pszenicy, nie jest natomiast możliwe żądanie zapłaty do czasu skutecznego wezwania powoda do wyboru świadczenia. Do chwili obecnej nie zostało wszczęte postępowanie w przedmiocie obowiązku wydania, a jedynie w zakresie świadczenia pieniężnego.

Zdaniem powoda roszczenie o wydanie 300 ton pszenicy ozimej uległo w związku z tym przedawnieniu, gdyż od dnia 11 sierpnia 2003r. w którym doręczono mu wezwanie do wydania pszenicy, upłynęło 10 lat.

Z kolei w apelacji powód wskazał, że kluczowe znaczenie ma data sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji, co w sprawie KM 1703/03 nastąpiło dnia 9 września 2003r. W treści tego planu organ egzekucyjny uwzględnił już świadczenie pieniężne wynikające z punktu II tytułu egzekucyjnego, którego dotyczy niniejsza sprawa. Wobec faktu, że organ egzekucyjny winien był wydać postanowienie o umorzeniu postępowania o egzekucję roszczenia w naturze, czego jednak nie zrobił, a która to bezczynność nie może obciążać dłużnika, stwierdzić jednak należy, że z chwilą przekształcenia roszczenia w naturze w roszczenie pieniężne, zakończyło się postępowanie egzekucyjne o wydanie pszenicy i rozpoczął bieg dziesięcioletni termin przedawnienia roszczenia o to wydanie, który upłynął dnia 9 września 2013r.

Z powyższego zestawienia stanowisk procesowych powoda wyraźnie wynika niekonsekwencja w określaniu przez niego początku terminu, od którego rozpoczął bieg termin przedawnienia.

Jednakże Sąd Apelacyjny uważa, że analiza akt postępowania egzekucyjnego w sprawie KM 1703/03 w żaden sposób nie prowadzi do powyższych wniosków wyciągniętych przez skarżącego, zwłaszcza tego, że w treści planu podziału z 9 września 2003 roku organ egzekucyjny uwzględnił już świadczenie pieniężne wynikające z punktu II tytułu egzekucyjnego, którego dotyczy niniejsza sprawa.

W dniu 22 lipca 2003r. pozwana (...) spółka z o.o. z siedzibą w G. (poprzednia nazwa spółki to (...)) złożyła wniosek do Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryficach o wszczęcie egzekucji następujących świadczeń:

1. zapłaty należności głównej w kwocie 250.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami obliczonymi do dnia 21 lipca 2003r. w wysokości 160.821,93 zł.
2. wydania 300 ton pszenicy ozimej lub zapłaty kwoty 200.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami
3. zapłaty kosztów procesu w kwocie 60.103 zł.

Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą Km 1680/03. Pismem z dnia 23 lipca 2003r. Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gryficach zawiadomił powoda J. Z. o wszczęciu postępowania egzekucyjnego i wezwał jednocześnie do dobrowolnego wydania w terminie dwóch tygodni 300 ton pszenicy ozimej lub zapłaty 200.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 22 sierpnia 2000r., pod rygorem egzekucji.

Postanowieniem z dnia 31 lipca 2003r. Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowy w Gryficach stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę egzekucyjną Komornikowi sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie, który prowadził sprawę pod sygnaturą Km 1703/03.

Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie, któremu sprawa została przekazana wystosował w dniu 1 sierpnia 2003r. dwa pisma do powoda. W jednym zawiadomił go o wszczęciu egzekucji i wezwał do zapłaty kwoty 250.000 zł wraz z odsetkami i kosztami, a w drugim zawiadomił o wszczęciu egzekucji obowiązku wydania rzeczy i wezwał do dobrowolnego wykonania obowiązku wydania rzeczy w terminie dwóch tygodni, pod rygorem egzekucji.

W dniu 1 sierpnia 2003r. Komornik dokonał zajęcia zasiewów pszenicy ozimej na polach IVB, IVC, IIB, IVA i IVD w ilości 234 ha oraz zasiewów żyta na polach IVD oraz w S. w ilości 110 ha. na zaspokojenie jedynie wierzytelności pozwanej w kwocie 250.000 zł wraz z odsetkami i kosztami.

W dniu 5 września 2003r. Komornik sądowy dokonał sprzedaży ruchomości zajętych protokołem z dnia 1 sierpnia 2003r. za łączną kwotę 258.530 zł.

Egzekucja z zasiewów zboża prowadzona była również na rzecz innych wierzycieli powoda. W dniu 9 września 2003r. Komornik sporządził plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji. Według tego planu na poczet dochodzonej przez pozwaną wierzytelności pieniężnej przypadła kwota 105.340,97 zł. Przeciwno planowi podziału powód wniosł zarzuty. Sąd Rejonowy w Gryfinie po ich rozpoznaniu postanowił w dniu 31 maja 2004r. zatwierdzić plan podziału. Zażalenie J. Z. wniesione na postanowienie o zatwierdzeniu planu podziału z dnia 9 września 2003r. zostało oddalone. W dniu 18 marca 2005r. Komornik przekazał wierzycielom kwoty uzyskane z egzekucji z ruchomości w postaci zboża zebranego z pól dłużnika J. Z. w sierpniu 2003r. Pozwana (...) spółka z o.o. w G. otrzymała kwotę 167.664,48 zł., z czego 60.949 zł stanowiły koszty orzeczone postanowieniem z dnia 9 marca 2003r.

Z powyższych, niekwestionowanych ustaleń stanu faktycznego, dokonanego przez Sąd Okręgowy niezbiecie wynika, że przedmiotowy plan podziału dotyczył tylko i wyłącznie dochodzonej przez pozwaną wierzytelności pieniężnej, określonej w pkt I wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r. wydanym w sprawie IC 1085/00 z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. przeciwko J. Z. (powodowi) i (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G. o zapłatę i wydanie, tj. kwoty 250.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 22 sierpnia 2000r.

Powód bardzo akcentował to, że sporządzony w dniu 9 września 2003r. plan podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży ruchomości zajętych w toku postępowania obejmował już kwotę należności głównej w wysokości 705.350,14 zł, co oznacza wg niego, że doliczono do należności głównej kwotę 200.000 zł wraz z odsetkami, która stanowiła zobowiązanie przemienne w razie niewykonania obowiązku wydania pszenicy.

Jednakże i z powyższym stwierdzeniem skarżącego Sąd Apelacyjny nie zgadza się.

Analiza akt egzekucyjnych Km 1703/03 wskazuje, że jako należność główna konsekwentnie wskazywana była kwota 250.000zł.

Z samego faktu wskazania przez komornika w planie podziału z 9 września 2003 roku wartości wierzytelności na kwotę 705.350,14 zł. nie wynika, że Komornik doliczył do należności głównej kwotę 200.000 zł wraz z odsetkami.

Powód nie wskazał jakiegokolwiek argumentacji uzasadniającej jego powyższe stanowisko, a zestawienia kwot roszczeń pieniężnych nie daje tej kwoty, podobnie jak dodanie do niej kwoty 195 223,14 zł. tytułem naliczonych przez komornika odsetek.

Powód nie wskazał też żadnego merytorycznego uzasadnienia dla swojego wniosku, że najpóźniej z dniem 9 września 2003r komornik sądowy zakończył postępowanie egzekucyjne z ruchomości w postaci obowiązku wydania 300 ton pszenicy ozimej.

Skarżący albo nie ma świadomości istniejącej dystynkcji pomiędzy pojęciami : postępowanie egzekucyjne a egzekucja oraz konsekwentnie rodzaje egzekucji i postępowania egzekucyjnego lub też nie odnosi ich do przedmiotowej sprawy.

W literaturze przyjmuje się, że postępowanie egzekucyjne, to ogół prawnie zorganizowanych czynności związanych z egzekucją, natomiast egzekucja to zastosowanie przez powołane do tego organy egzekucyjne przewidzianych prawem środków przymusu w celu uzyskania od dłużnika należnego wierzycielowi świadczenia ustalonego w odpowiednim akcie (tytułe wykonawczym albo tytułe egzekucyjnym).

Należy zwrócić też uwagę i na to, że na gruncie kpc należy wyróżnić postępowanie egzekucyjne w szerszym i ścisłym znaczeniu.

Postępowanie egzekucyjne w szerszym znaczeniu oznacza regulacje zawarte w części trzeciej kpc, które zawierają odniesienie do postępowania o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności, postępowania mającego na celu przeprowadzenie egzekucji oraz do postępowania związanego z podziałem sumy uzyskanej z egzekucji. jak również pewne nieegzekucyjne tryby przymusowego wykonania obowiązku stwierdzonego w tytule egzekucyjnym w tych wypadkach, gdy dłużnikiem jest Skarb Państwa.

Z kolei postępowanie egzekucyjne w ścisłym znaczeniu (tym znaczeniem posługuje się przede wszystkim ustawodawca) oznacza postępowanie mające na celu przeprowadzenie egzekucji, i właśnie ono określone jest w doktrynie jako właściwe postępowanie egzekucyjne.

Przyjmuje się też, że egzekucja to całokształt środków przymusu właściwych dla określonego sposobu egzekucji, jakie organ egzekucyjny może w określonej kolejności zastosować w ramach wybranego przez wierzyciela sposobu egzekucji, w celu zaspokojenia wierzyciela zgodnie z treścią tytułu wykonawczego

Elementem wspólnym dla doktrynalnych podejść stworzenia pojęcia egzekucji jest: organ egzekucyjny, elementu przymusu w stosunku do dłużnika, podstawa egzekucji (tytuł wykonawczy). Jednakże nie ulega wątpliwości, że to egzekucja jest fundamentem dla postępowania egzekucyjnego i zawsze się w nim zawiera.

Egzekucja zostaje ukończona po zrealizowaniu swojego podstawowego celu tj. przymusowego wykonania obowiązków cywilnoprawnych, który inaczej się przedstawia przy egzekucji świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

Z uwagi na to, że przedmiot żądania egzekucyjnego wierzyciela (mający swoje oparcie w tytule wykonawczym) nie jest jednorodny, to i egzekucja sądowa nie jest jednolita, co w sposób bezpośredni wynika też z systematyki kpc.

W sytuacji, gdy kryterium różnicującym będzie cel egzekucji, to można wyodrębnić trzy rodzaje egzekucji sądowej, tj.

1) egzekucję świadczeń pieniężnych

2) egzekucję świadczeń niepieniężnych uregulowaną w ramach której występuje egzekucja m.in. wydania rzeczy ruchomej (art. 1041 – 1045),

Natomiast egzekucja świadczeń pieniężnych, mając na uwadze sposób jej przeprowadzenia dzieli się na:

- 1) egzekucję z ruchomości (art.844- 879),
- 2) egzekucję z wynagrodzenia za pracę (art.880-888),
- 3) egzekucję z rachunków bankowych (889- 893⁴),,
- 4) egzekucję z innych wierzytelności (895- 908),
- 5) egzekucję z innych praw majątkowych (909-912),
- 6) egzekucję z nieruchomości (921-1003),
- 7) egzekucję z ułamkowej części nieruchomości (1004-1013),
- 8) egzekucję z użytkowania wieczystego (1004-1013),
- 9) uproszczoną egzekucję z nieruchomości (art. 1013¹- 1013⁶⁾),
- 10) egzekucję ze statków morskich (1014 - 1022⁴)

Również egzekucję świadczeń niepieniężnych można podzielić ze względu na sposób jej przeprowadzenia na egzekucję polegającą na:

- 1) odebraniu przedmiotu świadczenia dłużnikowi i wydaniu go wierzycielowi (art.1041-1046),
- 2) spełnieniu świadczenia przez wierzyciela na koszt dłużnika (art.1049),
- 3) zastosowaniu wobec dłużnika środków przymusu w postaci grzywny i aresztu albo nakazu zapłaty przez dłużnika na rzecz wierzyciela określonej sumy pieniężnej (art.1050 -1059).

W literaturze zasadnie akcentuje się różnienie między rodzajem a sposobem egzekucji, gdyż poszczególne rodzaje egzekucji, wyodrębnione ze względu na jej cel, przewidują różne sposoby egzekucji.

Odnosząc powyższe teoretyczne rozważania do ustalonego w sprawie stanu faktycznego należy podkreślić, że w sprawie Km 1703/03 doszło do wszczęcia dwóch rodzajów egzekucji sądowej, tj. egzekucję świadczeń pieniężnych, czyli kwoty 250.000 zł wraz z odsetkami i kosztami oraz egzekucji świadczeń niepieniężnych w postaci egzekucji wydania rzeczy tj. 300 ton pszenicy ozimej.

Dobitnie wskazuje na to fakt, że Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie, któremu sprawa została przekazana wystosował w dniu 1 sierpnia 2003r. dwa pisma do powoda-w jednym zawiadomił go o wszczęciu egzekucji i wezwał do zapłaty kwoty 250.000 zł wraz z odsetkami i kosztami, a w drugim zawiadomił o wszczęciu egzekucji obowiązku wydania rzeczy i wezwał do dobrowolnego wykonania obowiązku wydania rzeczy w terminie dwóch tygodni.

W dniu 1 sierpnia 2003r. Komornik dokonał zajęcia zasiewów zbóż wyłącznie jako sposobu egzekucji świadczenia pieniężnego , a skoro tak, to plan podziału z 9 września 2003r.uzyskanych z tego tytułu kwot mógł się odnosić jedynie do egzekucji należności pieniężnej , a nie obowiązku wydania pszenicy.

Dlatego też nie można było w żaden sposób przyjąć twierdzenia powoda, że najpóźniej z tym dniem komornik sądowy zakończył postępowanie egzekucyjne z ruchomości w postaci obowiązku wydania 300 ton pszenicy ozimej.

Z powyższego wynika też, że powód wyraźnie myli lub nie rozróżnia postępowania egzekucyjnego, w którym zajęto i sprzedano ruchomości tj. zboża jako sposobu prowadzenia egzekucji pieniężnej od obowiązku wydania 300 ton pszenicy ozimej jako przedmiotu egzekucji niepieniężnej.

Dlatego też nie mogło dojść do tego (jak twierdził powód), aby w toku postępowania egzekucyjnego obejmującego dwa odmienne rodzaje egzekucji doszło do przekształcenia roszczenia w naturze (czyli o wydanie) w roszczenie pieniężne czyli o zapłatę, nie wspominając już, że źródłem i podstawą każdej z nich był odrębny tytuł wykonawczy.

Nadto powód nie był konsekwentny w swoich twierdzeniach, co do daty, od której powinien rozpocząć się na nowo bieg 10 letniego terminu przedawnienia roszczenia o wydanie 300 ton pszenicy ozimej albowiem podawał, że powinno to nastąpić od dnia 11 sierpnia 2003r. w którym doręczono mu wezwanie do wydania pszenicy, a także, że od dnia 9 września 2003r. tj. z chwilą przekształcenia roszczenia w naturze w roszczenie pieniężne.

Zresztą, abstrahując od powyższego należało uznać, że uwadze powoda umknęło to, że pozwana w dniu 14 czerwca 2013r. złożyła do Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie wniosek o wszczęcie przeciwko powodowi egzekucji w celu wyegzekwowania od niego obowiązku wydania 300 ton pszenicy ozimej i obecnie prowadzone jest postępowanie egzekucyjne w sprawie sygn. akt Km 1200/13, z tym, że przedmiotem egzekucji jest już świadczenie pieniężne z zobowiązania ewentualnego, o którym to zobowiązaniu będzie szersza mowa w dalszych rozważaniach.

Skoro tak, to określany i podawany przez samego powoda 10 letni okres przedawnienia i to obojętnie od którego z powyższych zdarzeń byłby liczony nie ukończył jeszcze swojego biegu przed ponownie wszczętym postępowaniem egzekucyjnym.

Tym samym należało uznać, że pozwana wykorzystała możliwość kolejnego przerwania przedmiotowego terminu przedawnienia związanego z egzekucją wydania rzeczy.

Apelujący podniósł też, że wierzyciel obecnie nie ma już możliwości dochodzenia roszczenia z punktu II tytułu egzekucyjnego, którego dotyczy niniejsze postępowanie w ogóle, skoro przedawnieniu uległo roszczenie główne, to nie ma również możliwości dochodzenia świadczenia ewentualnego, gdyż nie może być tak, że wierzyciel przez wiele lat nie podejmuje działań zmierzających do egzekucji świadczenia głównego, a jak następuje jego przedawnienie, to wszczyną postępowanie o świadczenie przemienne, a skoro świadczenie główne uległo przedawnieniu, to również dotyczy to świadczenia przemiennego.

Odnosząc się do powyższego należy zauważyć, że powód nie jest konsekwentny w swoim twierdzeniu, gdyż myli ze sobą pojęcia świadczenia ewentualnego i świadczenie przemienne, traktując je błędnie jako zamienne.

Tymczasem żądanie zasądzenia świadczenia może być sformułowane w taki sposób, że powód żąda dwóch świadczeń alternatywnie, a wybór świadczenia należy do pozwanego (zobowiązanie przemienne o którym mowa w art. 365 k.c.)

Powód może też żądać od pozwanego określonego świadczenia, z którego pozwany może się zwolnić przez spełnienie innego świadczenia tzw. upoważnienie przemienne oraz może zgłosić roszczenie ewentualne na wypadek niemożliwości uwzględnienia przez sąd żądania pierwotnego - zobowiązanie ewentualne.

Sąd Okręgowy uznał, że sprawie mamy do czynienia ze zobowiązaniem przemiennym, gdyż zwrot "a w przypadku nie wydania pszenicy, aby zapłacił powódce 200.000 zł" wskazuje na to, że na powoda J. Z. nałożono obowiązek zapłaty jeśli nie wyda pszenicy a nie przyznano mu uprawnienie, z którego może skorzystać, żeby zwolnić się z obowiązku wydania - pozostawiono zatem wybór: "wydaj, a jak nie, to zapłać".

Jednakże z powyższym stanowiskiem Sąd Apelacyjny się nie zgadza uznając, że jest to zobowiązanie ewentualne i że również ono nie uległo przedawnieniu, skoro nie przedawniło się egzekwowanie żądania pierwotnego.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z 18 stycznia 1991 r., sygn.. IV CZ 289/90 uznał, że jeżeli w tytule egzekucyjnym zobowiązano dłużnika do jednego świadczenia, a w razie nieściągalności lub niewykonania w ustalonym terminie do spełnienia innego, to nadając takiemu tytułowi klauzulę wykonalności sąd nie może nadać jej jednocześnie co do świadczenia głównego i określonego jako ewentualne, lecz tylko co do głównego, a co do ewentualnego dopiero po wykazaniu zaistnienia wskazanych w tytule warunków.

W uzasadnieniu wskazano, że sformułowanie tytułu egzekucyjnego jest wyraźne i jednoznaczne: nakazano w nim wykonanie w określonym czasie świadczenia niepieniężnego, a w razie niewykonania - zasądzono należność pieniężną. Tego rodzaju sformułowanie nie stanowi orzeczenia uwzględniającego żądanie spełnienia zobowiązania przemienne (alternatywnego) lub upoważniającego dłużnika do zwolnienia się od spełnienia zasądzonego świadczenia przez wykonanie innego (facultas alternativa). Jest ono natomiast zbliżone do orzeczenia uwzględniającego żądanie ewentualne. Żądanie takie jest dopuszczalne, jeżeli przewiduje się możliwość oddalenia roszczenia zgłoszonego na pierwszym miejscu i występuje się z nim najczęściej obok windykacyjnego, gdyby okazało się, że dana rzecz została zniszczona lub utracona w okolicznościach uzasadniających zasądzenie odszkodowania. Stosownie do poglądów powszechnie przyjętych w doktrynie orzeczenie o żądaniu ewentualnym nastąpić może jedynie po oddaleniu roszczenia zgłoszonego jako pierwsze.

Jednakże w praktyce sądowej często spotyka się żądanie jednoczesnego zasądzenia obu świadczeń, przy czym drugiego ("ewentualnego") w razie nieściągalności lub niewykonania w ustalonym terminie pierwszego z nich, a sądy uwzględniają w całości roszczenia, formułując orzeczenia w sposób taki, jak w niniejszej sprawie.

Sąd Apelacyjny podziela powyższe stanowisko i argumentację Sądu Najwyższego uznając, że można je odnieść do zawartego w pkt II przedmiotowego wyroku zapisu nakazującego J. Z. aby wydał (...) spółce z o.o. w G. 300 ton pszenicy ozimej znajdującej się w magazynach należących do (...) w G., a w przypadku nie wydania pszenicy, aby zapłacił tej spółce kwotę 200.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2000r.

Za zobowiązanie ewentualne uznaje się nie tylko takie zastrzeżenie, że jeśli świadczenie główne nie zostanie przez dłużnika spełnione w określonym terminie lecz również zastrzeżenie odnoszące się do sytuacji, gdyby okazało się ono nieściągalne.

Konsekwencją powyższego jest to, że dyspozycja art. 798 kpc nie odnosi się do zobowiązań ewentualnych, dlatego też argumentacja powoda odnosząca się do powyższej regulacji nie mogła odnieść skutku.

Powód zarzucił również naruszenie art. 840 § 1 kpc poprzez oddalenie powództwa, w sytuacji gdy wierzytelność pieniężna, której dotyczy niniejsze postępowanie, a która egzekwowana jest obecnie przez pozwaną spółkę, została zbyta na rzecz innego podmiotu po wydaniu tytułu egzekucyjnego.

W uzasadnieniu powyższego wskazał, że zarówno z treści wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 stycznia 2012r. jak i z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że wierzytelność pozwanej z tytułu świadczenia przemienne tj. świadczenia w pieniądzu, została przeniesiona na rzecz innego podmiotu. Wynika to zarówno z treści wyliczeń dokonanych w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie jak i z faktu, że nabywca wierzytelności wystąpił o nadanie klauzuli wykonalności również na to roszczenie. Fakt, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności został w przedmiotowym zakresie oddalony, nie oznacza jednak, że umowa cesji była w tej części nieskuteczna, czy nieważna. Apelujący dodał też, że obecnie gdyby przyjąć, iż roszczenie przedmiotowe w ogóle może być egzekwowane, to podmiotem uprawnionym do ewentualnej egzekucji świadczenia przemienne, tj. w pieniądzu, nie jest pozwana, a (...), z którym to podmiotem wzajemne należności stron zostały już rozliczone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 stycznia 2012r. W tym stanie rzeczy wg powoda nie można zgodzić się ze stanowiskiem Sądu

I instancji, jakoby fakt przeniesienia wierzytelności w pieniądzu na inny podmiot, nie miał dla sprawy żadnego znaczenia.

Jednakże i z powyższym stanowiskiem powoda nie sposób się zgodzić.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, że powyższy zarzut już z uwagi na wyjątkowy brak precyzji (przedmiotowy art. 840 § 1kpc zbudowany jest z 3 punktów, a każdy z nich stanowi samodzielną podstawę powództwa o pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności) nie zasługuje na uwzględnienie.

Nadto powód mija się z prawdą podając, że zarówno z treści wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 stycznia 2012r. jak i z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że wierzytelność pozwanej z tytułu świadczenia przemiennego tj. świadczenia w pieniądzu, została przeniesiona na rzecz innego podmiotu.

Z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 stycznia 2012r. niezbitnie wynika, że sąd ten podkreślił, iż umowa cesji nie precyzuje konkretnie wierzytelności nią objętych., w związku z tym brak jest przesłanek do oceny jaka część globalnej kwoty 200 000 Euro przypadła na roszczenie pieniężne - skoro jednak nie przeniesiono uprawnień do wydania pszenicy na cesjonariusza, to należało przyjąć, że cesją była objęta jedynie wierzytelność pieniężna.

Należy zaznaczyć, że co najmniej dziwi jak bardzo strona powodowa w sposób pełni świadomy przeinacza fakty i zniekształca prawdziwy obraz rzeczywistości, starając się za wszelką cenę nadać cechy wiarygodności swojemu żądaniu – wymownym tego przykładem jest twierdzenie skarżącego, że treści wyliczeń dokonanych w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie wynika, że wierzytelność pozwanej z tytułu świadczenia przemiennego tj. świadczenia w pieniądzu, została przeniesiona na rzecz innego podmiotu.

Tymczasem Sąd Apelacyjny w swoim uzasadnieniu wyraźnie wskazał, że spółce (...), a następnie nabywcy tej wierzytelności (...) w L. przysługiwała wierzytelność składająca się z należności głównej 250 000 zł oraz odsetek od niej , łącznie na dzień 9 marca 2009 r. wierzytelność pieniężna (bez równowartości wydania pszenicy) z wyroku z dnia 17 kwietnia 2002 r. wynosiła 431 756,23 zł.

Podobnie należy się odnieść do kolejnego argumentu apelującego, że dowodem na to, że doszło do cesji przedmiotowej wierzytelności jest to, że nabywca wierzytelności wystąpił o nadanie klauzuli wykonalności również na to roszczenie.

Tymczasem postanowieniem z dnia 19 lutego 2009r. , sygn.. akt I Co 87/09 Sąd Okręgowy w Szczecinie nadał klauzulę wykonalności prawomocnemu wyrokowi Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r. wydanemu w sprawie IC 1085/00, jedynie co do części w której zasądzono od J. Z. na rzecz nabywcy wierzytelności (...) z siedzibą w L. kwotę 250.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2000r. oraz koszty procesu w kwocie 48.103 zł., z ograniczeniem do kwoty 758.820 zł., a w pozostałej części tj. o nadanie klauzuli wykonalności również w zakresie obowiązku określonego w pkt II wyroku wniosek oddalono.

W odniesieniu do powyższego powód ograniczył się jedynie do czysto polemicznego stwierdzenia, że fakt, iż wniosek o nadanie klauzuli wykonalności został w przedmiotowym zakresie oddalony, nie oznacza jednak, że umowa cesji była w tej części nieskuteczna, czy nieważna – jednak w żaden sposób nie pokusił się nawet choćby o uprawdopodobnienie (nie mówiąc już o udowodnieniu) zasadności tej stawianej przez siebie tezy, nie podzielonej w powyższym orzeczeniu Sądu Okręgowego.

Natomiast sąd I instancji ostatecznie nie rozstrzygał powyższej kwestii uznając, że ustalenie czy (...) w L. wierzytelność tę nabył umową cesji z 2007r. (oddalenie wniosku o nadanie klauzuli nie stało temu na przeszkodzie) nie miało jednak dla rozstrzygnięcia sprawy znaczenia, skoro do tej pory nie przeszło na pozwaną uprawnienie do wyboru świadczenia, a powód jeszcze tego wyboru też nie dokonał.

Jednocześnie wskazał przy tym, że z treści umowy cesji nie można wywieść, iż dotyczy ona również obowiązku wydania określonego w pkt II wyroku z dnia 17 kwietnia 2002r., nie zostało też w niej jasno określone czy przelewem objęta jest wierzytelność o zapłatę 200.000zł z odsetkami.

Sąd Okręgowy niejako pobocznie wskazał, że porównanie wysokości wskazanej w umowie kwoty z wysokością świadczeń pieniężnych zasądzonych wyrokiem i należnych na dzień przelewu, skłania raczej do wniosku, że była ona przedmiotem przelewu, tak to zresztą rozumiał nabywca wierzytelności (...) w L., o czym świadczy to, że wystąpił o nadanie na jego rzecz klauzuli wykonalności również w zakresie obowiązku określonego w pkt II wyroku.

Nadto dniu 3 kwietnia 2009r. wierzyciel (...) złożył do Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie wniosek o wszczęcie egzekucji i sprawa została zarejestrowana pod sygn. Km 651/09.

Pismem z dnia 4 lutego 2010r. Komornik zawiadomił dłużnika J. Z. o wszczęciu przeciwko niemu na podstawie ww. tytułu wykonawczego jedynie należności głównej w kwocie 250.000 zł wraz z odsetkami naliczonymi do dnia 4 lutego 2010r. w kwocie 360.265,41 zł i kosztami. Postępowanie to jest w toku. Postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2014r. Sąd Rejonowy w Gryfinie uchylił postanowienie Komornika z dnia 3 marca 2014r. o ustaleniu stanu zaległości dłużnika i polecił Komornikowi kontynuowanie egzekucji co do kwoty 99.202,77 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 10 marca 2009r. oraz kosztami zastępstwa prawnego.

Jednakże zdaniem Sądu Apelacyjnego rozpoznającego aktualnie niniejszą sprawę mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania należało przyjąć, że powód nie wykazał, iż przedmiotowa umowa cesji obejmowała również wierzytelność o zapłatę kwoty 200.000zł z odsetkami.

W świetle powyższego pozwana mając nadal materialnoprawny status wierzyciela może kontynuować egzekucję, a podjęty przez dłużnika środek obrony w postaci powództwa przeciwegzekucyjnego z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c okazał się nieuzasadniony.

Na zakończenie należy też wskazać, że choć co prawda powód w apelacji podał, że wnosi o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego - wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17.04.2002r. wydanego w sprawie o sygn. akt I C 1085/00, zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 czerwca 2013r. sygn. akt I ACa 1264/02, to jednak w rzeczywistości zarzuty apelacji jak i jej całe uzasadnienie odnosiło się wyłącznie do punktu II wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17.04.2002r. wydanego w sprawie o sygn. akt I C 1085/00.

Na powyższe wskazuje również analiza stanowiska powoda w toku postępowania przed sądem I instancji, jak również i to, że jako wartość przedmiotu zaskarżenia podano kwotę 200.000,00 zł, stanowiącą wierzytelność pieniężną z zobowiązania ewentualnego określonego właśnie w owym przedmiotowym punkcie II wyroku.

W zakończeniu uzasadnienia apelacji powód wskazał, że przedmiotowe tytuły wykonawcze winny zostać pozbawione wykonalności w całości, gdyż nie ma żadnych wątpliwości, że pozwana spółka egzekwuje obecnie roszczenie, do którego nie jest uprawniona, lekceważąc wydawane w przedmiotowym zakresie rozstrzygnięcia sądowe.

Jednakże zgodnie z treścią art. 321 § 1 kpc sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie, a w myśl art. 378 § 1 kpc sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania - poprzez granice apelacji należy rozumieć granice wniosków i zarzutów apelacji.

W świetle powyższych regulacji przedmiotem rozpoznania sądu nie mogła być kwestia zasadności żądania pozbawienia wykonalności przedmiotowego wyroku również w jego punkcie I, albowiem powód nie objął tego swoim żądaniem, ani nie wskazał jakichkolwiek okoliczności faktycznych przemawiających za nim.

Tak naprawdę pełn. powoda dopiero na rozprawie apelacyjnej, na wyraźne pytanie sędziego referenta jak należy rozumieć sformułowanie żądania pozbawienia wykonalności w całości odpowiedział, że obejmuje ono również kwotę 99.000 zł, pozostałą po wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie w dniu 26 stycznia 2012 roku.

Bezspornym było w sprawie, że umowa cesji wierzytelności dotyczyła kwoty 250.000 zł zasądzonej od powoda w punkcie I ego wyroku należności, scedowanej na rzecz nabywcy wierzytelności tj.(...) z siedzibą w L., która przecież w niniejszym postępowaniu nie była jego stroną.

Nadto, jak wynika to z materiału dowodowego (a jest bardzo istotne) pozwana nie prowadzi postępowania egzekucyjnego na podstawie tytułu wykonawczego tj. punktu I wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2002r. wydanego w sprawie o sygn. akt IC 1085/00, zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 czerwca 2013r.

Zresztą powód nie podał żadnych okoliczności, które by pozwoliły na przyjęcie, że postępowanie egzekucyjne obejmujące kwotę 99 202, 77 zł nie może być kontynuowane.

Również w zakresie żądania pozbawienia wykonalności przedmiotowego wyroku w jego punkcie II sądy mogły się opierać jedynie na okolicznościach faktycznych wskazanych w toku procesu przez stronę powodową tj. trzech zdarzeniach uzasadniających pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, a które były analizowane przez Sąd Okręgowy jak i Sąd Apelacyjny i nawet gdyby sądy te chciały, to nie mogłyby one ferować w niniejszym procesie wyroku w oparciu o inne okoliczności, zdarzenia..

Rozważywszy zatem jak wyżej, na podstawie art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny uznał, że wyrok Sądu Okręgowego odpowiada prawu i z tej przyczyny oddalił apelację powoda, o czym orzekł w punkcie I sentencji wyroku.

W punkcie II wyroku, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSA Maria Iwankiewicz SSA Halina Zarzeczna SSA Dariusz Ryszał